

ויגוף יי' את העם על אשר עשו. ויקהל העם על אהרן. וירא העם כי בשש משה. וכן כלם.

רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי מאושא ללוד, והיה הולכים מאושא ללוד, והיה עמם יוסי הסוחר עם גמלים קשורים ומשאות על כתפיהם. עד שהיו הולכים, מצא יוסי הסוחר אשה אחת משאר העמים שלקטה ירקות בשדה. נשטט מהם והחזיק בה ובא עליה. תמחו רבי יצחק ורבי יהודה. אמרו, נשוב מהדרך הו, שהרי הקדוש ברוך הוא רצה להראות לנו שלא נתחבר עמו. שבו מהדרך, בדקו אחריו, ומצאו שהיה בן של אל נכר, ואביו זרע פסול היה. אמרו: ברוך הרחמן שהצילנו.

פתח רבי יצחק ואמר, (תהלים לו) אל תתחר במרעים. מי הם המרעים, שלא כתוב חטאים או רשעים? אלא מרעים, שמרעים לעצמם ולאותם שמתחברים עמם. רבי יהודה אמר, מרעים - הרחק עצמך ממרעים, שלא תהיו רעים וחברים כאחד, שלא ירעו לך מעשיו ותתפס בחטאיו.

בא ראה, אלולי היו אותם ערב רב שהתחברו עם ישראל, לא נעשה היה אותו מעשה, ולא מתו מישראל כל אותם שמתו, ולא גרם לישראל מה שגרם. ובא ראה, אותו מעשה ואותו חטא ממש גרם לגלות ישראל.

ששנינו, רצה הקדוש ברוך הוא שימצאו ישראל באותה שעה כמו מלאכים עליונים ולעשות אותם חורין מהפל, בני חרות ממות, ולהיות בני חורין משעבוד של שאר העמים, כמו שגאמר (שמות לב) חרות על הלחת. אל תקרי חרות אלא חרות.

ויגוף יי' את העם על אשר עשו את העגל. ויקהל העם על אהרן. וירא העם כי בשש משה. וכן כלם.

רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי מאושא ללוד, והיה עמהון יוסי טייצא, בקטירא דגמלי עטופירא בכתפייהו. עד דהוו אזלי, אשפח ההוא יוסי טייצא אנתו חדא דשאר עמין, דקטירא בירוקי חקלא, אשתמיט מנייהו ואתקיף בה, ואתא עליה. תוהו ר' יצחק ור' יהודה, אמרו ניתוב מארחא דא, דהא קדשא בריך הוא בעא לאחזאה לן, דלא נתחבר בהדיה. תבו מארחא, בדקו בתריה, ואשפחו דבריה דבת אל נכר הוה, ואבוה פסיל זרעא הוה. אמרו, בריך רחמנא דשזיב לן.

פתח ר' יצחק ואמר (תהלים לו) אל תתחר במרעים. מאן אינון מרעים, דלא כתיב חטאים, או רשעים. אלא מרעים, דאבאישין לגרמייהו, ולהני דמתחברין בהדייהו. ר' יהודה אמר, מרעים: ארחיק גרמך ממרעים דלא תהוון רעים וחברים כחדא, דלא יבאישו לך עובדוי, ותתפס בחטאוי.

תא חזי, אי לא הוו אינון ערב רב דאתחברו בהון בישראל, לא אתעביד ההוא עובדא, ולא מיתו מישראל, כל אינון דמיתו, ולא גרים לון לישראל כל מה דגרים. ותא חזי, ההוא עובדא, וההוא חובה ממש, גרים גלותהון דישראל.

דתנינן, בעא קדשא בריך הוא, דישתפחון ישראל בההוא שעתא כמלאכי עלאי, ולמעבד לון חירין מכלא, חירין ממותא, ולמהוי חירין מן שעבודא דשאר עמין, כמה דאתא אמר, (שמות לב) חרות על הלוחות, אל תקרי חרות, אלא חירות.